

PRESSITEADE nr 65/23

Luxembourg, 21. aprill 2023

Euroopa Kohtu asepresidendi määrus kohtuasjas C-204/21 R-RAP | Poola vs. komisjon

Õigusriik : Poolale määratud karistusmaksed vähendatakse 500 000 eurole päevas

Komisjon esitas 2021. aastal Euroopa Kohtule Poola suhtes liikmesriigi kohustuste rikkumise hagi, milles palus tuvastada, et Poola kohtukorralduse teatavad seadusandlikud muudatused rikuvad liidu õigust¹.

Eelkõige leiab komisjon, et need muudatused keelavad kõigil asjaomase liikmesriigi kohtutel kontrollida kohtute sõltumatust ja erapooletust puudutavate liidu nõuete järgimist. Sellise kontrollimise saab kvalifitseerida distsiplinaarsüüteks. Kohtu või kohtuniku sõltumatust puudutavate küsimuste läbivaatamise ainupädevus on antud Poola kõrgeima kohtu erakorralise kontrolli ja avalike asjade kolleegiumile. Lisaks on teatavate kohtuniku staatust ja ülesannete täitmist vahetult mõjutavate taotluste üle otsustamise pädevus antud kõrgeima kohtu distsiplinaarkolleegiumile, kelle sõltumatus ja erapooletus ei ole tagatud.

Poolelioleva menetluse käigus kohustati Euroopa Kohtu asepresidendi 27. oktoobri 2021. aasta määrusega Poolat maksma komisjonile karistusmaksed suurusega üks miljon eurot päevas². Sellise karistusmaks väljamõistmist peeti vajalikuks, et tagada varem 14. juuli 2021. aasta kohtumäärusega³ kehtestatud selliste ajutiste meetmete kohaldamine, mis eelkõige kohustasid peatama komisjoni poolt vaidlustatud riigisiseste õigusnormide kohaldamise.

Poola esitas 10. märtsil 2023 taotluse, et Euroopa Kohus tühistaks kõnealuse karistusmaks väljamõistmise määruse või – teise võimalusena – muudaks seda. Poola põhjendas oma taotlust sellega, et pärast seadusandlike muudatuste tegemist täidab ta kõiki neist ajutistest meetmetest tulenevaid kohustusi.

Tänase kohtumäärusega **vähendas Euroopa Kohtu asepresident karistusmaksed summat 500 000 eurole päevas.**

Kõigepealt tuletas asepresident meelde, et ajutist meedet võib igal ajal muuta või siis saab selle tühistada, kui ajutiste meetmete kohaldamise üle otsustava kohtuniku hinnang muutunud asjaolude tõttu enam paika ei pea. Siiski ei saa ajutise meetme muutmise või tühistamine olla tagasiulatuva jõuga.

Seejärel, olles analüüsinud küsimust, kas Poola on tõendanud asjaolude sellise muutuse, mille tõttu kõnealune karistusmaks enam põhjendatud ei ole, **otsustas asepresident, et Poola võetud meetmed ei ole kõigi 14. juuli 2021. aasta kohtumääruses kehtestatud meetmete võtmise tagamiseks piisavad.**

Asepresident märkis eelkõige, et kõrgeima kohtu distsiplinaarkolleegiumi nende otsuste toime, millega antakse luba

¹ Kohtuasi [C-204/21](#). Menetluse käigu ja komisjoni etteheidetega tutvumiseks vt pressiteated nr [127/21](#), nr [180/21](#) ja nr [192/21](#).

² Euroopa Kohtu asepresidendi 27. oktoobri 2021. aasta määrus kohtuasjas [C-204/21 R](#) (vt ka pressiteade nr [192/21](#)).

³ Euroopa Kohtu asepresidendi 14. juuli 2021. aasta määrus kohtuasjas [C-204/21 R](#) (vt ka pressiteade nr [127/21](#)).

kohtuniku suhtes kriminaalmenetluse alustamiseks või eelvangistuse kohaldamiseks, ei ole kõigil juhtudel koheselt peatatud. Vastupidi ajutistest meetmetest tulenevatele kohustustele ei ole Poola ka tõendanud, et on täielikult ja tulemuslikult peatanud nii nende sätete toime, mis keelavad selle liikmesriigi kohtutel kontrollida sõltumatut ja erapooletut seaduse alusel moodustatud kohut puudutavate liidu nõuete järgimist, kui ka nende sätete toime, mis võimaldavad sellise kontrolli ette võtnud kohtuniku suhtes alustada distsiplinaarmenetlust. Asepresidendi sõnul on Poola vaid osaliselt tõendanud, et on peatanud nende sätete kohaldamise, millega kõrgeima kohtu erakorralise kontrolli ja avalike asjade kolleegiumile on antud kohtuniku või kohtu sõltumatuse puudumist käsitlevate etteheidete läbivaatamise ainupädevus.

Sellel põhjal asus asepresident seisukohale, et meetmed, mille Poola on võtnud pärast karistusmaks määramise kohtumääruse allkirjastamist, on valdavas osas sellised, mis tagavad 14. juuli 2021. aasta kohtumäärusesega kohaldatud ajutiste meetmete rakendamise. Ta märkis, et eelkõige on Poola kehtetuks tunnistanud sätted, millega distsiplinaarkolleegiumile oli antud teatavad volitused seoses kohtunike staatusega, ja see kolleegium on kaotatud. Samuti rõhutas asepresident asjaolu, et Poola võetud meetmete tulemusel on paranenud õiguskaitsevahendid, mida saavad kasutada distsiplinaarkolleegiumi otsustest mõjutatud kohtunikud, ning teatavatel juhtudel on võimalik kontrollida sõltumatut ja erapooletut seaduse alusel moodustatud kohut puudutavate liidu nõuete järgimist.

Võttes arvesse Poola võetud meetmete toimet, vähendas asepresident karistusmakset 500 000 eurole päevas alates käesoleva kohtumääruse allkirjastamise päevast.

Euroopa Kohus teeb kohtuasjas sisulise otsuse 5. juunil 2023.⁴

MÄRKUS: Ajutisi meetmeid käsitlev kohtumäärus ei mõjuta põhiasja lahendamist.

MÄRKUS: Liikmesriigi kohustuste rikkumise hagi liikmesriigi vastu, kes ei täida liidu õigusest tulenevaid kohustusi, võivad esitada komisjon või teine liikmesriik. Kui Euroopa Kohus tuvastab rikkumise, peab asjasse puutuv liikmesriik täitma kohtuotsuse võimalikult kiiresti.

Kui komisjon leiab, et liikmesriik ei ole Euroopa Kohtu otsust täitnud, võib ta esitada uue hagi ja nõuda rahaliste sanktsioonide määramist. Kui komisjonile ei ole teatatud direktiivi ülevõtmise meetmetest, võib Euroopa Kohus komisjoni taotlusel määrata rahalised sanktsioonid juba esimeses kohtuotsuses.

Ajakirjandusele mõeldud mitteametlik dokument, mis ei ole Euroopa Kohtule siduv.

Otsuse [terviktekst](#) avaldatakse CURIA veebileheküljel alates kohtuotsuse kuulutamise päevast.

Täiendavat teavet annab Marta Osleja, ☎ (+352) 4303 6005.

Hoiame ühendust!

⁴ Kohtujurist Anthony M. Collins esitas oma ettepaneku 15. detsembril 2022 (vt pressiteade nr [201/22](#)).